

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Săliște, „Chioveana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Racoțana”, „Sătmăreana”, „Sebeșanu”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 20.—, pe $\frac{1}{2}$ an K 10.—.

DIRECTOR:
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul III.

Sibiu, 23 Novembre 1901.

Nr. 46.

Pensiunile oficialilor de bancă.

— Asigurări de pensuni. —

În articolul nostru din numărul penultim al acestei reviste am arătat, că un fond comun de pensuni al oficialilor dela băncile noastre ar avea rațiune și s'ar pute înființa cel mult ca o Reuniune de pensuni sau ca un institut de asigurare de rente sau capital, cu totul independent de conducerea singuraticelor bănci.

Tot atunci ni-am pus întrebarea, că ce ar fi mai avantajos: crearea unei asemenea instituțiuni noi, singur numai din puterile și pentru trebuințele noastre, ori atașarea oficialilor noștri la vre-o instituțiune mai mare deja existentă cu asemenea mențiuni, — și ne am exprimat părerea, că ar fi de preferit alternativa din urmă.

Venim acum să motivăm această părere cu datele concrete ce ni-le am câștigat și pe cari am basat propunerea noastră, și anume vom vorbi de astădată de prima modalitate: de asigurarea pensiunilor pe calea unei Reuniuni de pensuni.

Toate instituțiunile de asigurare — și Reuniunea de care vorbim cade sub asemenea considerațiuni, — se bazează pe un calcul de probabilitate, care presupune un număr mai mare de participanți și un timp mai îndelungat de observațiune. Astfel scim, că s. ex. tablele de mortalitate au în vedere 100,000 indiviși în timp de preste 100 ani. Numai într'un cadru atât de larg se egalează disproporțiunile ce se pot nasce din întâmplare în mortalitatea unor cercuri mai restrinse. Între asemenea împrejurări pentru instituțiunile de asigurare anii d'întii sunt cei mai critici, și existența lor remâne cu totul problematică, o adevărată chestiune de noroc și de întâmplare oarbă, pân' atunci până când

nu s'au consolidat pe deplin prin sporirea numărului participanților și prin înmulțirea capitalului lor până la un nivel pe care să nu mai fie expuse pericolului de a pute fi rulate prin câte o întâmplare accidentală.

Prin urmare existența institutelor de asigurare este cu atât mai bine întemeiată, cu cât mai largi sunt cercurile ce ea le intrunesc în sine.

Deja din acest exemplu ne putem convinge, că o reuniune de pensuni cu abia 200 participanți, ar fi o întreprindere preste măsură riscată, care numai între împrejurări extrem de norocoase și numai preste un timp foarte îndelungat, ar pute garanta membrilor sei cu deplină siguranță favorurile pensiunilor.

Nu încap deci îndoială, că pensiunile oficialilor noștri s'ar asigura pe base cu mult mai solide, dacă acestia ar intra într'o Reuniune mai mare deja existentă, care a trecut deja preste periodul critic al începutului și care în urma numărului mare al membrilor sei nu mai poate fi periclitată în existența ei prin întâmplări accidentale.

Și o asemenea reuniune există la noi în țeară și numeră între membrii sei pe oficialii unui mare număr de întreprinderi particulare, între cari — după cum aflăm dintr'un prospect mai vechiu — preste 70 institute de credit mai mari.

Am cerut informațiuni asupra acestei Reuniuni, intitulată „Reuniunea regnicolă de pensuni a oficialilor particulari”, și am aflat, că în cadrul resurselor schițate în numărul ultim al acestei reviste, oficialii băncilor noastre și-ar pute asigura pensuni relativ destul de convenabile.

Pentru mai buna informațiune a cercurilor interesate vom arăta pe scurt dispozițiunile esențiale ale statutelor reuniunii de care vorbim, și le vom ilustra apoi cu câte-va exemple concrete.

Membri ordinari ai acestei Reuniuni ar pute fi toți oficialii băncilor noastre, încât nu au trecut preste etatea de 50 ani (§. 3), și reuniunea le asigură — sub condițiunile ce le vom arăta — o pensiuine corespunzătoare, iar pentru cazul morții o rentă de văduvie pentru văduvele lor și un ajutor de creștere pentru copii lor (§. 10).

Contribuirile membrilor ordinari, încât nu au trecut preste etatea de 35 ani, sunt: $8\frac{1}{2}\%$ ale pensiuinii ce vor să-și asigure (§ 11).

Plata se face în rate lunare.

La o etate mai înaintată contribuiriile se urcă după tabela următoare:

Etatea bărbatului (membru ordinar)	Diferința de etate (în minus) a soției:		
	1—5 ani	6—10 ani	11—15 ani
36—38 ani	$11\frac{3}{4}\%$	$12\frac{3}{4}\%$	$13\frac{1}{2}\%$
39—41 "	$12\frac{1}{2}\%$	$13\frac{1}{2}\%$	$14\frac{1}{2}\%$
42—44 "	$12\frac{3}{4}\%$	14 %	$15\frac{1}{2}\%$
45—50 "	13 %	$14\frac{1}{2}\%$	16 %

Membri ord. își pot asigura o pensiuine de minimal K 800 — și maximal K 5000 — (§ 13). Pensiuinea asigurată se poate urca și ulterior (§ 14), dacă se va plăti diferența de contribuire pe anii expirați (în 24 rate lunare).

Membri ord. câștigă drept la pensiuine după 10 ani, și vor primi (în cas de invaliditate) în anul 11-lea 40% ale pensiuinii, care cuotă se urcă an de an cu 2% , încât după 40 ani vor primi pensiuinea întreagă, și anume la acest timp fără considerare la împrejurarea dacă sunt invaliți ori nu. (§ 23).

Membri ord. cari au trecut preste etatea de 60 ani și au aparținut reuniunii cel puțin 20 ani, de asemenea pot cere pensiuinea corespunzătoare fără a trebui să dovedească invaliditatea lor.

Pensiuinea văduvei unui membru ord. face 40% ale totalului sumei asigurate (și nu numai ale pensiuinii ce ar fi primit-o bărbatul), iar ajutorul de creștere K 240 — de copil (în total însă maximal $\frac{3}{4}$ ale pensiuinii ce ar fi primit-o membrul ord. la acel timp.) La cas dacă un membru ord. moare înainte de 10 ani, contribuiriile lui se vor restitui văduvei sau orfanilor sei. (§ 38.) La cas dacă un membru, care a făcut parte din reuniune timp de 3 ani, ar dori să se retragă, se vor restitui $\frac{3}{4}$ ale contribuiriilor sale. (§ 18).

Aceste sunt dispozițiunile esențiale ale statutelor reuniunii și în cadrul lor credem că dorințele oficialilor de bancă pentru asigurarea viitorului lor și al familiilor lor, s'ar pute realiza în condițiuni destul de multămitoare.

Anume, luând de basă o contribuire de circa 10% ale salarului, contribuire care ar fi să se plătească în părți aproximativ egale

de bănci și de oficialii acestora, și având în vedere numai oficialii în etate de sub 35 ani, — s'ar pute asigura:

la un salar până la K 2000 —	o pensiuine de circa K 1600 —
" " " de K 2000—2500 —	" " " " " 2000 —
" " " " " 2500—3000 —	" " " " " 2400 —
" " " " " 3000—3500 —	" " " " " 2800 —
" " " " " 3500—4000 —	" " " " " 3200 —
" " " " preste K 4000 —	" " " " " 3600 —

La asigurarea acestor pensiuini, după părerea noastră, am întâmpina numai doue greutăți mai esențiale: anume fixarea dela început a categoriei de pensiuini pentru un funcționar, și apoi egalizarea contribuiriilor pe întreg decursul timpului. Anume fixându-se contribuiriile în proporția salarului funcționarilor și enunțându-se s. ex. că fie-care funcționar ar ave să plătească tot câte 5% ale salarului ce îl va ave din timp în timp, se înțelege că toți oficialii vor dori și cere să fie rangiați într'o categorie cât mai înaltă de pensiuini, iar dacă contribuiriile s'ar face în proporția pensiuinii, atunci oficialii în anii d'ântâiu, când vor primi un salar mai modest, ar ave să plătească o cuotă relativ prea mare.

Aceste inconveniente ar fi, fără îndoială, de natură serioasă, și ar provoca dificultăți destul de mari. Dar credem că băncile din cas în cas vor pute delătura și aceste greutăți, întocmindu-și regulamentele de serviciu amăsurat împrejurărilor și considerațiunilor de echitate. Un remediu corectiv vor găsi în privința inconvenientului d'ântâiu (fixarea a priori a categoriei de pensiuini) mai ales în posibilitatea de a urca și ulterior suma pensiuinilor prin suplinirea contribuiriilor pentru anii expirați conform §-lui 14 al statutelor reuniunii, iar în ce privesce inconvenientul al doilea: egalizarea contribuiriilor în proporția salarului ce îl vor primi oficialii din timp în timp, credem că băncile vor pute lua fără greutate sarcina de a contribui în anii dintâi ai serviciului unui funcționar o cuotă mai mare, care apoi cu timpul se va reduce la o sumă mai mică.

Modalitatea cea mai potrivită, după părerea noastră ar fi, dacă fie-care institut ar înființa un fond propriu de pensiuini, la care toți oficialii să contribue 5% ale salarului lor (cei-ce la început vor fi în etate de preste 35 ani, eventual o cuotă mai mare), iar institutul cel puțin atât cât va contribui totalitatea oficialilor. Din acest fond să se plătească apoi taxele de membrii, și întru cât la început mijloacele disponibile nu ar fi suficiente și profitul băncii nu ar permite o dotare extraordinară a fondului, institutele să avanseze diferența trebuincioasă ca împru-

mut fără interese ori cu interese minimale, care să se compenseze ulterior la contribuțiile anuale ale institutului. Acest fond apoi, alimentându-se cu timpul din economiile ce se vor pute realiza după veniturile sale ordinare și din dotațiunile extraordinare în ani buni, precum și eventual din contribuțiile restituite în casuri de moarte (§ 38) sau de retragere (§ 18), — va pute servi în casuri demne de deosebită considerare și pentru întregirea pensiunilor asigurate, prin o rentă sau escontentare extraordinară.

În cadrul celor expuse credem că fiecare institut își va pute face un calcul real amăsurat stărilor și trebuințelor sale, și se va pute convinge, că realizarea scopului urmărit nu trece peste cadrele posibilității.

Modalitatea de care vorbim cu această ocaziune, fără îndoială *nu este unica* cale pentru asigurarea pensiunilor. Cu ocaziuni viitoare vom expune chiar și noi încă și alte modalități în anumite împrejurări poate mai avantajoase. La tot cazul însă asigurarea pensiunilor pe calea înscrierii oficialilor noștri în Reuniunea regnicolară de care vorbim, pentru multe dintre băncile noastre va fi destul de avantajoasă și fără mari greutate realizabilă.

Față de alte combinațiuni ea are avantajul, că ține cont și de cazul *invalidității precipitate*, care la asigurarea de rente simple nu este prevădută.

LEGISLAȚIUNE.

Din adresa-respondus la mesagiul de tron dăm un scurt resumat al părților mai însemnate din punctul nostru de vedere:

La statorirea noii *tarife vamale* generale, se dice în adresă, cu considerare la curentul pornit în Europa întreagă, noi încă nu putem sta nici pe un moment la îndoială, că aci în prima linie sunt a se considera interesele *agriculturii*, pentru că agricultura formează și astăzi o columnă principală a bunăstării materiale a patriei noastre, și ea va trebui protegiată în prima linie și în tarifa vamală ce se pregătește. Dar prin aceasta — mijlocit — favorisăm și interesele industriei, pentru că îmbunătățindu-se situația populației noastre agricole, se ridică consumul intern al articolelor industriale; de altă parte guvern și parlament vor căuta cu zel îndoit căi și mijloace pentru dezvoltarea și întărirea industriei indigene, ca în timp proporțional scurt să poată ține pept, cu concurența străină.

Ce privește încheierea *convențiilor comerciale* cu celelalte state, situația de aci prezintă o regretabilă asemănare cu cea de acum patrușpezece ani. Cu toate acestea nutrim încă speranța, că amicitia personală a domnitorilor și legăturile de alianță între popoarele lor, vor influența încâtva favorabil asupra contrastelor ce există de present în chestia convențiilor comerciale. Dacă însă această speranță ne-ar înșela,

ceea ce nu credem, atunci am accentua din nou aceea ce a declarat dieta ungară din 1887: că într'un asemenea cas nedorit și neașteptat ar trebui să ne îngrijim de mijloace potrivite, pentru ca paguba, ce ne ajunge, cel puțin să se reducă la minimul posibil, și atunci am recurge eventual la astfel de arme, ce de altcun, din punct de vedere teoretic, nu le aprobăm, dar cari ne-ar fi impuse prin politica de apărare proprie.

Reforma impozitelor directe, dice mai departe adresa, o așteptăm cu dor. Cunoaștem greutatea ce stau în calea acestei reforme, pentru că cerințele față de stat sunt atât de mari și tot odată atât de motivate, încât despre o reducere a venitului din impozite nu poate fi vorba; de altă parte prin referințele materiale nefavorabile, de cari e atinsă marea majoritate a populației, este exchisă ori-ce posibilitate a urcării impozitelor directe. Deci reforma dărilor va trebui să se restrângă deocamdată la așezarea lor pe baze mai drepte; dar și prin aceasta s'ar ajunge un rezultat mângăitor, dacă succesiv s'ar lua o parte din sarcinile publice de pe umerii acelora, cari aproape nu le mai pot purta și s'ar pune la aceia, cari cel puțin relativ le vor pute suporta mai ușor.

Cu multă satisfacție luăm act de asigurarea că guvernul M. V. este pătruns de convingerea, că între factorii economiei noastre naționale: agronomie, industrie și comerț, nu există divergențe, că prosperitatea unuia este nedespărțit legată de a celorlalți, și că prin urmare numai dacă se vor desvolta toți în sensul programului bogat, cuprins în mesagiul, se poate aștepta o îmbunătățire a referințelor noastre materiale, cari în present sunt atât de puțin favorabile.

JURISDICȚIUNE.

Decițiuni curiale.

Transmiterea părților fundamentale la asociațiuni. Dispozițiunea cuprinsă în alinea primă a § 238 al L. C., în sensul căreia membrul asociațiunii poate transmite părțile sale fundamentale asupra altuia, numai în cazul acela nu se poate aplica, când transmiterea părților fundamentale este interzisă prin dispozițiuni pozitive cuprinse în statute, sau când în sensul statutelor, transmiterea este pendentă de aprobarea direcțiunii.

(Curia reg., Nr. 205 ex 1901.)

*

Subscrieri defectuoase pe cambie. Paragraful 105 al Legei camb., conform căruia: „cel-ce subscrie o declarațiune cambială, ca plenipotențiat al altuia, fără să fie imputernicit la aceasta, este responsabil personal și în acea calitate în care ar fi devenit responsabil mandantul în cas când ar fi dat plenipotență” — se poate aplica numai în cazul acela, când pe lângă arătarea calității de plenipotențiat, mandatarul fictiv a subscris declarațiunea cambială și cu numele său propriu.

(Curia reg. Nr. 43 ex 1900.)

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 21 Novembre 1901.

⊙ Signatura piețelor în decursul periodului expirat a fost *lipsa de afaceri*. Nu numai Viena, dar și celelalte piețe cu burse au rămas în neactivitatea de

mai înainte, cu excepțiunea bursei din New-York, care a notat momentane transacțiuni de tot mari în acțiuni de cale ferată. Cu toate acestea mișcarea de hausse, nici în America n'a rămas fără opozițiune, fiindcă s'a născut temerea, că nici disponibilitățile colosale ale grupului unit Morgan și Rochefeller, nu vor fi în stare să mențină între orice împrejurări sistemul de trust. Deocamdată situațiunea este de tot favorabilă. Circulațiunea pe căile ferate americane este atât de intensivă, în cât fabricele de oțel din Pensilvania au fost nevoite să și sisteze lucrarea, nefiind destule vagoane disponibile pentru transportul mulțimei de Coaks. Mișcarea de trust s'a extins și asupra societăților de navigațiune; ba în cercurile americane interesate se ventilează chiar chestiunea de a atrage și societățile de navigațiune europene în serviciul exportului de produse industriale americane. Aceste intențiuni au devenit atât de vândite, încât în Europa s'au luat dispozițiunile unei acțiuni de apărare pentru de a zădărnici intențiunile americane.

Punctul de culminațiune al lipsei de afaceri l'a ajuns bursa din Berlin, unde, în unele zile, chiar și cele mai fruntașe valori de circulațiune au rămas fără notiță de curs, astfel că între frecuranții bursei s'a început deja o agitațiune în direcțiunea ca sindicatul Bursei berlineze să fixeze cursul de încheiere pe 2 ore după ameași (cum se făcea numai Sâmbăta), pentru ca neactivitatea Bursei să nu apară atât de deprimătoare pentru frecuranții ei.

Stagnațiunea Bursei din Viena nu notează încă nici o schimbare de ameliorare în nici o direcțiune și nici prospectele pentru viitor nu promit mult. În măsură mai mare s'au negociat fondurile. În acest soi de efecte se speră, că se vor face transacțiuni și mai mari în urma abundenței permanente de număr.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

În România. Timpul continuă a fi favorabil în toate privințele sămănăturilor de toamnă și pentru facerea arăturilor de primăvară. Și aceasta este un mare bine, pentru-că dela prosperarea sămănăturilor în timpul toamnei și dela facerea arăturilor în bune condițiuni pentru primăveri, depinde în mare parte rezultatul recoltei.

Culesul cucuruzului și al viilor s'a făcut în bune condițiuni. Cucuruzul a dat recolte bune în toată țara; viile încă au dat parțial recolte destul de satisfăcătoare.

COMUNICAȚIUNE.

(#) *O nouă linie ferată prin Asia centrală.* Încă nu s'a terminat marea cale ferată, care este menită a lega Rusia cu Oceanul Pacific, și guvernul rusesc a decis deja edificarea unei alte linii ferate în Asia. Aceasta va forma puntea între Rusia europeană și între posesiunile din centrul Asiei ale marelui imperiu. Noua cale ferată care se va extinde dela orașul *Orenburg* până la cetatea *Taşkent*, va avea o lungime de 1762 Werst (1 Werst 1.067 km. Nota Red). Ea va fi menită a mijloci comunicațiunea directă între Asia centrală și Europa. Prin ea se vor deschide largi perspective pentru comerț precum și pentru deschiderea acelor ținuturi puțin cultivate.

Locuitorii acestor teritorii folosesc întreg ținutul numai ca pășune, deși după calculii făcuți, pe o parte foarte mare a pământului s'ar putea cultiva agricultura. Afară de asta, terenul este bogat și în minerale, ca d. e. aramă, cărbuni, fier și chiar și aur.

AFACERI DE ASIGURARE.

Asigurări asupra vieții în combinațiune cu achitarea împrumuturilor ipotecare. O chestiune interesantă preocupă deja de timp mai îndelungat reuniunile de agricultură din Germania, fără a fi putut însă ajunge, până acum, la un rezultat real. Este anume vorba de a desărcina proprietățile fonciare pe calea unor asigurări asupra vieții, spre care scop se proiectează crearea unei mari societăți de asigurare, cu un capital social de 10 milioane marce. În esență mersul afacerilor acestei bănci ar fi următorul: agronomul ridică la banca de asigurare ipotecară sau la o altă bancă un împrumut ipotecar pe amortisațiune, având a plăti la an 4% interese și 1/2% resp. 1% cuotă de amortisare. În cazul prim împrumutului s'ar replăti în 56 ani, în cazul al doilea în 41 ani. În schimbul unei prime anuale nevariabile, plătită din partea asiguratului până la moartea sa, dar cel mult până la etatea de 65 ani, banca se obligă față de asigurat a replăti după moartea acestuia, întreg restul împrumutului său ipotecar în număr. În modul acesta i s'ar oferi familiei agronomului posibilitatea de a moșteni proprietatea liberă de sarcini, ceea-ce fără aceasta asigurare, și având în vedere durata cea lungă a împrumutului (56 resp. 41 ani), altcum nu ar fi posibil. Ideea deși nu este nouă, va fi probabil executabilă, întrucât se înțelege va succeda a aduna capitalul trebuincios.

*

Asigurări asupra creditului. În legătură cu articolul publicat sub acest titlu în numărul precedent al „Rev. Econ.” vom reasuma aci după „M. P.” avantajile, ce ar rezulta din aceste asigurări pentru bănci, casse de păstrare și celelalte institute financiare. Indată-ce institutele de bani ar primi în escont cambii asigurate, ar înceta pericolul de a suferi pierderi. Deci ori-ce fel de garanție specială ar fi superflua; prin aceasta s'ar elibera o sumă considerabilă, care era legată până aci, și ca urmare câștigul industriașilor și comersanților ar cresce de sine. Formând cambiile asigurate un material de prima clasă, e natural că discontul să fie mai moderat, dar intrând în locul amortelii de până acum o vioiciune extraordinară în afaceri prin crescerea circulațiunii, institutele ar încasa mai multe interese decât ar perde prin reducerea procentului.

Spese pentru informațiuni, cari formează sume însemnate la unele institute, nu s'ar mai cauza, ci informațiunile ar privi numai societatea de asigurare.

Ne mai fiind lipsă de a aduna atâtea fonduri de rezervă pentru acoperirea eventualelor pierderi ca până acum, s'ar putea distribui mai multă dividendă și astfel ar cresce rentabilitatea hârtiilor. Știind publicul, că acțiunile institutelor financiare sunt sigure și rentabile, le-ar cumpăra și s'ar urca prețul lor, recăștigând cel puțin o parte din ce s'a pierdut de câțiva ani încoace ca diferință de curs. Toate acestea ar contribui la înflorirea comerțului și industriei și întregă viața economică s'ar asemăna cu o circulațiune puternică a sângelui, al cărei centru ar fi societatea de asigurare.

INDUSTRIE.

Stipendii din fundațiunea Andronic. Consistoriul archidiecezan greco-orient. din Sibiu publică concursul pentru stipendii și ajutoare pe sama învățăceilor de ori-ce soi de meserie, pentru tinerii declarați sodali în 1901 și pentru sodalii, cari voesc a se face măestri.

Se cer următoarele documente: atestat de botez, atestat dela comună despre averea lor sau a părinților; atestat dela paroch despre familia părinților sodalului sau a lui însuși dacă e căsătorit.

Pot concura numai Români gr. or. născuți în Transilvania.

Îndeosebi *învățecii* vor avé să dovedească: a) că au trecut de 12 ani; b) că au cercetat cel puțin școala poporală; c) că au încheiat contract în regulă cu măestrul; d) adevărul dela măestru despre sporul în meserie, despre diligență și purtarea morală. Contractul trebuie să fie în original sau în copie autenticată.

Sodalii vor avé să dovedească: a) că au devenit calfe în 1901; b) că au purtare bună și fac spor multămitor; c) cei-ce vor dovedi că sunt membri ai unei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiți.

Sodalii cari voesc a deveni măestri vor avé să producă: a) certificatul de măestru; b) să dovedească că au lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere ca sodali; c) să arete anume locul unde voesc să se așeze și ce fel de mijloace mai au pentru a începe meseria pe socoteala lor; d) să dovedească cu atestat dela oficiul parochial, că cercetează biserica gr. or. și că e creștin bun și moral.

Toate cererile vor fi scrise cu mâna proprie, și se vor adresa Consistoriului archid. gr. or. în Sibiu până la 31 Decembre 1901 st. v. Cererile neinstruate în regulă și cele intrate după termin nu se vor lua în considerare.

Concurenții cu oare-cari studii gimnasiali, cari se vor aplica sau sunt deja aplicați ca învățecii sau sodali la sculptură în lemn, bândășit și zidărit, vor fi considerați cu ajutoare mai mari.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Clevetirile foilor maghiare. În afacerea articolelor defăimătoare contra „Albinei“, despre cari am luat notiță în numărul ultim al revistei noastre, directorul executiv al numitului institut, D. Parteniu Cosma, a adresat țiarului „Ellenzék“ din Cluj următoarea scrisoare:

În nrul 256 din 9 crt. al prețuitului d-voastre ziar sub titlul „Cucerirea Albinei“ a apărut un articol senzațional despre acea „devastare rapidă și fatală“, carea ar executa-o „Albina“ întră Sécui dela căderea cassei de păstrare secuiesci.

Iată câteva escerpte din articolul amintit.

„Este oribil de mare acea sumă carea o-a imprumutat „Albina“ și până acum pe moșii secuiesci, dar cucerirea pământului numai acuma este în adevărată curgere, de când i-a venit într'ajutor falimentul cassei de păstrare secuiesci“...

„Ți de ți auđim plânsorile, că agenții „Albinei“ distribue bani. Cu sute de mii se însărcinează moșiile secuiesci în fie-care săptămână sau lună“...

„În timpul cel mai nou însă a gătit „Albina“ un plan de rebel și mai eficace. Puternicul institut in-

tenționează să înființeze o filială între Sécui, cu carea se va viri mai aproape de poporul pe carele are să-l cucerească, respective de pământul aceluia“.

„Calculul este limpede și simplu. Să ajungă odată și sécuimea în puterea naționalităților, și atunci Transilvania, mâna dreaptă a Ungariei, va deveni paralizată cu desevirșire, etc. etc.“

Deoarece chiar acest prețuit țiar a fost acela, în carele abia cu un an nainte de aceasta (în n-rul din 17 Oct. a. tr.) însuși dl Ugron Gábor a dovedit cu cifre că suspiciunile de felul acesta n'au nici un temei, așa cred că ansă la acest atac mai proaspet i-a dat acel articol tendențios apărut în țiarul „Magyarság“ din 7 Novembre, în carele despre „popa valach“ din Hașfalău se afirmă, că în calitate de agent al „Albinei“ în fie-care Sâmbătă, ți de țerg de săptămână, se prezentează în Székelykeresztur, ca să distribue între Sécui împrumuturile hipotecare licuidate și să acuireze afaceri noue. și că în această calitate a împărțit între micii proprietari sécuiesci în Székelykeresztur în 26 Octobree 197,000, ear' în 2 l. c. 30,000 coroane.

Eu cunosc prea bine intențiunea cu care se produce un astfel de curent, și dacă rezultatul aceluia ar fi numai acela, ca respectivii să-și ajungă scopul la locul seu, și de astădată a și ignora acest abus de libertatea presei, cu care ne-am dedat deja; dar între împrejurările date sum necesitat a protesta. Pentru-că pe când de-o parte nimic nu folosesc scopului propus intimidările de această natură cu „Albina“, căci atât guvernul cât și cercurile financiare din alte isvoare și procură informațiunile despre miserile sécuiesci; de altă parte asupra reputațiunei „Albinei“ produc efect păgubitor, pentru-că din văierăturile continue, câtva suspiciu față de „Albina“ tot se lipesc de publicul neorientat, și cu toate-că până astăzi încă nime n'a fost în stare să dovedească nici măcar un cas concret, că „Albina“ s'ar nesu ca să deposeze pe Maghiari, totuși a devenit us deja a o suspiciona cu astfel de lucruri în adunări generale, prin broșuri, prin articoli de țiare, ba chiar și în parlament s'au accentuat astfel de tendințe.

Directiunea „Albinei“ săturată deja de aceste insulte nedemne ce de ani durează. în raportul seu cătră adunarea generală din anul trecut, publicat și în limba maghiară, a protestat energetic contra suspiciunilor de această natură „desfidend pe ori-și-cine să arate măcar un cas numai, pentru carele institutul nostru ar merita imputările ce cu atâta ușurință i-se fac“.

Dar' toate acestea nimic n'au folosit, pentru-că ea pentru d-voastră și astăzi este o gogoriță de care vè folosiți fără nici un motiv binecuvântat.

Să vedem acum ce este adevărat din senzațiunea cea mei nouă?

Este adevărat că preotul gr.-or. român din Hașfalău este bărbatul de incredere al „Albinei“ în părțile acelea, și că cererile de împrumut de pe acolo prin mijlocirea lui se înaintează la institut, deasemenea și valuta împrumuturilor licuidate el o predă debitorilor; trag la indoială însă că s'ar afla măcar numai un om, care bonafide ar puté afirma că el umblă după clienți și că acuirează debitori, pentru-că institutul nostru nu are și nu tolerează acuisitori.

La mânilor acestui bărbat de incredere s'a espediat dela 20—26 Octobree și anume în 23 Octobree 864 coroane, ear' dela acea ți până la 2 Novembre nimic ci chiar în 2 Novembre 1891 cor. 42 fil., ceea-ce se poate controla și la posta r. ungară.

Cum a putut el să plătească micilor proprietari săcui: în 26 Octobrie 197,000 de coroane din 864 cor., ear' în 2 Novembre 30,000 coroane din nimica?

Este clar că acele sume oribile s'au născut numai în fantasia autorului articolului din „Magyarság“ și anume în scopul, ca pe baza acelor nescociri să se poată scrie în același diar în numărul din 8 Novembre articolul de fond intitulat: „Popa“, ear' după el în „Ellenzék“ul din 9 Novemere articolul de fond „Cucerirea Albinei“ și între altele în „Hazánk“ articolul reprodus și în „Ellenzék“ul din 12 Novembre „Estrinderea Albinei“, în carele accentuându-se de „nepriceput indiferentismul cu care tractează bărbații de stat, politici, instituțiunile culturale și toate așa numitele „cercuri competente“ — această cestime“ se cualifică de cea mai mare datorie a guvernului, ca „dacă a putut prelimina patruzeci de milioane de coroane pentru lucrările de miserie, să mai deie un milion și pentruca moșile săcuiască să nu cadă în mâni românești“.

Să dee „cercurile competente“ milioane Sécuiilor cari au nevoie de ele, dar' aceea tot nu este lucru cinstit, că de câte-ori voiți să esercați vr'o presiune asupra „cercurilor competente“ în asemenea scopuri, totdeauna folosiți de gogorită pe „Albina“, carea nu are alt păcat de cât pe acela că trăiesce și că este mai ieftină și mai culantă decât multe alte institute din provincie.

Cu privire la „cel mai nou plan de resbel“ al „Albinei“ care ar fi: ca să înființeze o filială pe teritoriul săcuiască — Vă pot asigura că atât eu cât și membrii direcțiunii numai din amintitul articol al lui „Ellenzék“ am aflat de dinsel.

La „Albina“ nime nu s'a ocupat, nu se ocupă și nu se va ocupa nici în viitor nici măcar cu ideea ca să înființeze între Sécui o filială.

Nici aceasta nu este decât o scornitură fără nici un temei.

Repet: a fost de ajuns deja din terfelirea ne-deamnă a „Albinei“.

Lăpădați-vă odată de această armă illoială și ruginită, de carea ori strică ea adversarului ori — ba, mâna celui ce se folosește de ea totdeauna se mângesece.

Parteniu Cosma

directorul executiv al „Albinei“.

*

Din registrul firmelor. „Ardeleana“ în Orăștie. Inregistraț Aurel P. Barcian; șters: Ioan Mihaiu.

— „Monoreana“ în Monor. Inregistraț: Mihaiu Puntea.

— Insoțirea agricolă din Mohu (cottul Sibiiului) s'a des-ființat și șters.

DIN REUNIUNI.

Comitetul „Reuniunii de agricultură din comitatul Sibiiu“ a ținut ședință în 19 Nov. n. a. c., în care între alte obiecte despre frumoasa și rodnică sa activitate — s'a luat în studiu întrebarea despre folosirea rațională a pășunilor, s'au luat la cunoștință rapoartele prezentate de direcțiunile însoțirilor de credit sistem Raiffeisen, cari toate progresează. Mai departe s'a decis a se cere o subvenție dela guvern în scopul traducerii și tipării valorosului op: „Pasările stricăcioase și cele folositoare“. S'a cetit din partea biu-roului proiectul de Raport general despre lucrările sevrșite în 1900, care a fost primit din partea comitetului, împreună cu Rațiociniul pe 1900 și proiectul de budget pe 1902. În fine s'au luat dispozițiunile de lipsă pentru ținerea adunării generale în comuna Aciliu.

*

„Astra“ pentru înaintarea economiei. Comitetul desp. „Brașov“ al Asociațiunii a convocat o adunare pe 22 Nov. n. la 11 oare a. m. în edificiul gimnasiului din Brașov în scopul de a se consulta cu privire la înființarea unei Reuniuni agricole pe teritoriul comitatului Brașov.

În ședința sa dela 25 Oct. a. c. comitetul cercual al despărțământului „Boțsa“ a decis, între altele, ca desp. să-și continue activitatea prin ținerea de conferințe publice în comunele ce-i aparțin. Anume să se țină disertațiuni despre cultivarea pomilor și nobilitarea soiurilor de vite, precum și despre alte trebuințe ale poporului nostru. Prima conferință se va ținé în decursul iernei, în care intrăm, și anume în comuna Jidovin, iar a doua la primăvară în comuna Brebul.

Cu ocașiunea adunării cercuale a despărțământului „Orăștie“ al Asociațiunii, ce s'a ținut la 21 Novembre n. a. c. — ziua Sf. Archangeli Mihail și Gavril — în comuna Bobalna s'au distribuit, ca și în alți ani, premii pentru lucrurile de mână ce s'au expus. Au participat la expoziție femeile din comunele: Bobalna, Boi, Folt și Rapolt.

LITERATURĂ.

Reforma dărilor directe. („Az egyenes adók reformja“) se numesce o lucrare eșită de curënd din peana secretarului de stat de odinioară Nicolau de Fejér. Autorul este de părere, că încât privesce darea pusă pe societățile pe acții, pe capitalul mobil, pe mine, etc., în fine toate asocierile obligate la dări de seamă publice, cheia pentru măsurarea impozitelor acestora să se schimbe foarte puțin sau chiar de loc. Cu privire la darea de pământ autorul admite, că venitul factic din posesiunea de pământ e dublu atât de mare ca venitul catastral, care formează baza pentru măsurarea dării. Autorul ajunge la conclusiunea, că cheia de dare de 25% să se reducă la 20%. Reducerea aceasta ar avé de urmare și o reducere de circa 12 milioane coroane anual pentru bugetul statului. Și este întrebarea dacă acesta ar risca acest deficit Fejér pledează mai departe pentru eliminarea dării de case cl. II și pentru reducerea cheii pentru darea după venit clasa III. La darea după venit autorul este pentru stipularea unui minimum de existență liber de dare și pentru introducerea unei dări progresive. Toate reformele propuse de Fejér ar fi împreunate cu o reducere de vre-o 16 milioane coroane a veniturilor statului, care sumă însă, după cum speră autorul, s'ar împuțina în curënd. Lucrarea este făcută cu multă cunoștință de specialitate deși, se pare că favorisează în cea mai mare parte interesele agrare.

*

Confecționarea pălăriilor de paie cu mâna liberă și cu mașina (ediț III) de Dimitrie Popescu, învățătorul școalei de pe domeniul coroanei Segarcea. Sub acest titlu a apărut de curind în „Biblioteca populară a Administrațiunei Domeniului Coroanei“ din România o publicațiune prea folositoare, care se extinde pe 67 pagini și cuprinde 45 ilustrațiuni intercalate în text. Pe lângă întroducere se tractează următoarele materii: instrucțiuni pentru recoltarea paielor, prepararea paielor, făcerea suvițelor de paie, împletitul în 4 paie cu colțuri, în 5, 6 și 7 paie, un alt mod de împletit în șapte; împletitul în 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 și 16 paie; cusutul pălăriilor cu mâna a) pentru bărbați; b) cusutul pălăriilor de dame și copii cu mâna; călcatul și modelatul pălăriilor de paie; apretatul și gumatul pălăriilor; călcatul pălăriilor de bărbați; călcatul pălăriilor de dame; garnisitul pălăriilor de dame și bărbați; instrucțiuni pentru manipularea mașinei la cusutul pălăriilor de paie; cusutul pălăriilor de paie pentru bărbați cu mașina; cusutul pălăriilor de dame cu mașina; coloratul paielor; un alt mod de colorat albastru; alte colori; împletituri peștițe.

Săsoicile din Cisnădioara, etc. proved o parte a Ardealului cu frumoase pălării de paie, o altă parte o provăd Secuencele. Noi suntem numai consumatori; dar în același timp și mai sëraci, iar prin neglijarea treptată a industriei de casă și în lipsa îmbrățișării unor rami de industrie, cum este și confecționarea pălărilor de paie, ne infundăm tot mai mult în sërăcie.

Este timpul suprem să se facă și la noi un început mai serios pentru introducerea confecționării pălărilor de paie acum în timpul iernii. Spre acest sfârșit cartea din vorbă ne va face și noue — ca și în România — foarte bune servicii.

Calendar pe anul 1902.

„Amicul Poporului“, calendar ilustrat pe anul 1902, întocmit de I. Popovici. Acest calendar pentru familie iese acum în al 42-lea an, o etate care și ea dovedește bunătatea acestui calendar, care mai ales în anii din urmă a adus însemnate îmbunătățiri și a devenit în adevăr amic al tuturor familiilor, în cari a intrat. „Amicul poporului“ aduce articole și poesii originale de cei mai buni autori români contemporani, mai departe informațiuni, notițe instructive și povețe, precum și o cronică a evenimentelor mai însemnate din ultimul an. Articolele sunt bogat ilustrate, ca în nici un alt calendar românesc. „Șematismul statistic al Românilor din Ungaria“ ne arată ca într'un tablou starea culturală, economică, etc. a Românilor din patrie.

Din cuprins remarcăm următoarele:

Nunta florilor, poezie de H. H. Lecca. — Biografia lui Dr. Al. Mocsonyi, cu portret. — Dor de ploaie, poezie de N. Rădulescu-Niger. — Resbunare țerenească, legendă istorică de V. A. Urechia. — Cosașul, poezie de Maria Cioban. — Spiritul femeii, de N. Rădulescu-Niger. — Vulcanul, legendă de Maria Cioban. — Munca de I. Trailă. — Prosa lui C. Negruzzi. — Mureș, cântec popular, cu note musicale de T. Popovici. — Însemnătatea culturii pomilor. — Găinile Plimouth-Roux. — Să numai lăsăm ogor. — Pământul și clima priincioase lucernei. — Cronica anului, bogat ilustrată. — Calendar perpetuu. — Șematism statistic al Românilor din Ungaria, etc.

Prețul 60 f, cu trimiterea francată 70 f.

*

„Posnașul“, cunoscutul calendar umoristic ilustrat pe 1902, anul VII. De astădată Posnașul are un cuprins mai bogat și glumă de prima calitate cu mulțime de gravuri și caricaturi excelent reușite. Cine vrea să-și facă voie bună, să cumpere „Posnașul“, care costă numai 50 f, cu trimiterea francată 60 f.

*

„Calendarul Săteanului“ pe anul 1902, e cel mai ieftin calendar românesc, menit pentru popor și ori ce om sciutor de carte, are cuprins instructiv și costă numai 25 f, cu trimiterea francată 30 f.

*

Calendar pe anul de obște 1902, anul CX. Calendar cu litere cirile (mai nainte editura lui Closius), oferă și celor ce nu cunosc literele latine o lectură frumoasă și instructivă, și costă 40 f, cu trimiterea francată 45 f.

Trageri la sorți.

Obl. cu premii ale Inst. austr. de credit fonciar (cu 3%).

(Losuri „Bodencredit“, emis. I d. a. 1880.)

(Tragera 104 din 16 Nov. 1901).

A) Tragera de amortisare. Au eșit la sorți următoarele 17 serii: 161 584 830 847 907 983 1627 1713 1982 2381 2767 2828 3493 3686 3805 3819 3928.

Cele 1700 losuri din aceste 17 serii se rescumpără ab 1 Iun. 1902 cu câte K 200— (fără detragere) și se schimbă cu un bon care participă la următoarele trageri de câștig.

B) tragera de câștiguri:

Serie	Nr.	K	Serie	Nr.	K
153	6	2000	1052	98	90000
716	30	4000	1646	3	2000

Rambursarea ab 1 Iunie 1902 (minus 20% dare), prin ce se stinge obligațiunea.

Losuri ung. cu premii d. a. 1870.

(Tragera de serii și numere din 15 Nov. 1901).

Au eșit la sorți următoarele 48 serii: 152 157 301 381 476 720 765 778 1110 1169 1305 1418 1508 2027 2403 2803 2869 3207 3354 3480 3886 3946 3957 4243 4318 4330 4378 4428 4464 4491 4497 4605 4687 4898 4977 5021 5042 5081 5110 5319 5352 5365 5382 5548 5588 5684 5755 5820, între cari cu câștiguri mai mari:

Seria	Nr.	K	Seria	Nr.	K	Seria	Nr.	K
152	31	1000	2803	23	2000	4977	9	2000
157	16	1000	3207	12	1000	4977	39	1000
157	47	300000	3207	41	1000	4977	48	2000
381	19	1000	3354	26	1000	5042	13	1000
765	35	1000	3480	48	1000	5042	15	1000
765	47	1000	4378	38	2000	5042	29	10000
1508	3	1000	4687	49	1000	5548	25	1000
1508	17	1000	4898	45	1000	5820	4	1000
1508	50	20000						

Celelalte losuri din seriile de sus se rescumpără cu câte K 328—. Rambursarea ab 15 Maiu 1902 (scutită de dare, însă după detragerea competenței de timbru după sc. II.).

Losuri ung. hipotecare d. a. 1884.

Tragera 50 din 15 Nov. 1901.

A. Tragera de premii.

Serie	Nr.	K	Serie	Nr.	K
812	31	70000	3693	69	2000
1422	24	2000	3709	39	3000
1468	87	2000			

Rambursarea (minus 10%) ab 15 Febr. 1902. Losurile se schimbă cu un bon, care participă la viitoarele trageri de amortisare.

B) Tragera de amortisare.

Au eșit la sorți următoarele 24 serii: 29 131 176 286 355 363 825 1251 1431 1592 1772 2208 2317 2834 2912 2976 3198 3278 3365 3720 3765 3931 3997 4000.

Cele 2400 losuri din aceste serii se rescumpără ab 15 Febr. 1902 cu câte K 200— (fără detragere) și se schimbă cu bonuri cari participă la următoarele trageri de premii.

Calendarul săptămânei.

(24—30 Novembre st. nou).

Țile	Cal. Greg.	Cal. Iulian
Dum.	24 Ioan Zlat.	11 Muc. Victor, Mina
Luni	25 Catarina	12 S. Ioan milostivul
Martți	26 Conrad	13 † S. Ioan Gură d. aur
Merc.	27 Virgiliu	14 † S. Apostol Filip
Joi	28 Sosten	15 M. Gurie.
Vineri	29 Saturnin	16 † S. Ap. Ev. Mateiu
Sâmb.	30 Andreiu Ap.	17 Pr. Grigoriu Ep. N.

Tîrgurile (Bâlcuirile).

(15—22 Novembre st. v.)

Novembre 15. Chichinda mare (până în 19-lea). 16. Komárom (până în 18-lea). Olafalău mare.³ Zabola. 17. Detta (comit. Timiș). Mediaș. Sic. 18. Beclean (până în 19-lea). 19. Canijia mare. Chibed.² 20. Agribici.³ Soborșin. 21. Hejasfalău. 22. Cefta. Supurul de jos.

⁰ = în aceeași țî și tîrg de vite, ¹ = 1 țî, înainte tîrg de vite, ² = 2 țile înainte tîrg de vite, etc.

